

Genfi Magyar Könyvtár – múlt, jelen, jövő

Nagy változásokat észlelhetett az, aki nyomon követte a Genfi Magyar Könyvtár életét a könyvtár megnyitása óta eltelt évtizedben. Mint arról tizenegy évvel ezelőtt hírt adtunk, 1993. március 19-én került sor a könyvtár felavatására, a genfi chemin de Terroux 21. szám alatti épületben. (Lásd: Genfi Magyar Értesítő, 1993. április 30.) Jóllehet a gyűjtemény alapítása korábban kezdődött, hiszen megálmodója, megeremtője és egyben fenntartója az 1950 óta Genfben élő Szabó Zoltán már a hetvenes években hozzákezdett dédelgetett tervének megvalósításához. Saját, háromszáz kötetes könyvtára szolgáltatta egykor az alapját annak a gyűjteménynek, amely napjainkra már harmincezres példányszámmal rendelkező, dinamikusan fejlődő, számítógépes adatfeldolgozású könyvtárrá alakult.

A gyarapodás részben adakozás révén történt, hiszen a magyarul már nem beszélő hozzátartozók a Genfi Magyar Könyvtárnak ajándékozták elhunyt szeretteik magyar nyelvű könyveit. Nemcsak Svájc-ból, hanem Németországból, Spanyolországból, Ausztriából, de még Casablancából is érkeztek ide könyvek, amelyeket a század elején kivándorló magyarok leszármazottai ajándékoztak a könyvtárnak. Számos példány őrzi a szerzők dedikálását és az elhalt tulajdonosok kézírásos bejegyzéseit. Szabó Zoltán saját gépkocsiján fél Európát beutazta ezekért a művekért, amelyek Genfben, a nemzetközi szervezetek közelségében egy magyar kulturális központ alapjául szolgáltak.

Az 1988-ban az Országos Széchényi Könyvtárral felvett kapcsolat következtében évente nyolc-tíz alkalommal érkezett küldemény az újonnan megjelent magyarországi kiadványokból a Genfi Magyar Könyvtárba. Nem csoda hát, hogy a nyolcvanas évek végén még egy kis vendégházban található gyűjtemény alaposan kinőtte önmagát, ezért a kilencvenes évek elején jóval nagyobb helyiségbe került át, és több szobával gyarapodott az alapító és fenntartó Szabó Zoltán nagylelkűsége révén, aki saját házának egész alagsorát rendezte be a genfi magyar közösség kulturális igényeinek szolgálatára. Nemcsak a könyvek tárolására nyílt a megnövekedett térben lehetőség, hanem előadások, kulturális rendezvények, közösségi összejövetelek, iskolai foglalkozások, egyesületi gyűlések tartására is alkalmassá vált a könyvtár. Szabó Zoltán a gyűjtemény nagyterme mellé berendezett egy minden kényelemmel felszerelt vendégszobát is, hogy a távolról érkező előadók, művészek, meghívottak szálláshelye megoldódjék ebben a magyar kulturális értékeket őrző, gyarapító és terjesztő központban.

A Genfi Magyar Könyvtár ugyanis nemcsak könyveket őriz és bocsájt az olvasók rendelkezésére minden nap reggel nyolctól este nyolcig, a vasárnapot is beleértve, hanem video- és audiokazettákat, újságokat, folyóiratokat, régi magyar filmeket és hanglemezeket is szolgáltat a magyar nyelven tájékozódni vágyók számára. Szabadpolcos kézikönyvtárának gyakran használt kötetei a lexikonok, enciklopédiák,

nyelvkönyvek, szótárak, művészeti és tudományos szakkönyvek, amelyek az ideológusokat egyetemisták, diplomamunkát vagy éppen doktori disszertációt készítő fiatalok hasznos segítői. Főleg magyar vonatkozású irodalom, történelem, szociológia és földrajz a könyvtár profilja. A gyűjtemény érdekes keresztszemélyzetet nyújt arról, hogy milyen könyveket olvastak az emigrációban élő magyarok.

A kilencvenes évek elejétől kezdve számítógépes katalogizálásra tért át a könyvtár, amelyet kezdetben az ISIS, majd a WINISIS programmal jórészt Pálffy Ottó, a könyvtár önkéntes munkatársa végzett. A katalogizálás naprakész volta miatt a harmincezeres gyűjteményben való tájékozódás gyors és sokoldalú. Nem véletlen, hogy sokan keresnek itt szellemi munkájukhoz anyagot, így a budapesti Petőfi Irodalmi Múzeum munkatársai vagy Nagy László író, genfi honfitársunk, aki az 1998-ban, a Georg Kiadónál megjelent Budapest című könyve megírásához számos forrásanyagot ebben a könyvtárban talált meg. (Lásd: Genfi Magyar Értesítő, 1999. január 26.)

A Genfi Magyar Könyvtár sokrétű kulturális missziót is betölt. Számos művészeti, tudományos előadásnak, kiállításnak adott helyet az elmúlt évtized folyamán. A magyar kulturális élet több ismert szereplője volt vendége ennek a szellemi műhelynek. Csak néhány név álljon itt a teljesség igénye nélkül: Toró Tibor, fizikus professzor, Csengey Dénes író, politikus, Tollas Tibor költő, Göncz Árpád volt köztársasági elnök, Markó Béla politikus, Alexa Károly újságíró, Nagy Gáspár költő, Szakály Sándor történész, Szűrs Mátyas politikus, Raffay Ernő történész, Gosztonyi Péter hadtörténész, Bitskey István irodalomtörténész. Perényi János nagykövet, Csobánczi Horváth Gergely konzul, Páll Lajos festőművész, Kratochwill Mimi művészettörténész, Tempfli József püspök, Németh Zsolt politikus, Brády Zoltán újságíró, Segesváry Viktor politológus, Reszler András történész. Törzsök Erika szociológus, Bencze Iona és Illyés Kinga színművészek. Több ízben riportot készített a Genfi Magyar Könyvtárról a Duna és az MTV2 magyar televízió is. A rendezvények szereplői az előadás után mindenkor nyugalmas pihenésre és szívélyes vendéglátásra találhattak a Szabó Zoltán és felesége által rendelkezésre bocsájtott vendégszobában.

Számos genfi magyar intézménynek és kezdeményezésnek ad helyet e kulturális központ, hiszen itt tartja gyűlését a Pro Kárpátalja Munkacsoport, a Genfi Magyar Katolikus Misszió, itt vannak a protestáns bibliakörök, itt történik a gyerekek katekizmus oktatása, ezen a helyen tartja gyűléseit a Genfi Magyar Egyesület, itt zajlanak a gimnazista korú fiatalok magyar irodalomórái, de énekkari és táncpróbák, ballagási és egyéb iskolai ünnepek színhelye is volt gyakorta már a könyvtár.

Nem véletlen tehát, hogy e genfi magyar kulturális műhely tevékenységét az Országos Széchényi Könyvtár a magyar nyelv és kultúra ápolásáért már 1993 márciusában nagy elismeréssel illette, és hogy az alapító Szabó Zoltán tevékenységét 2001-ben a Pro Cultura Hungarica kitüntetéssel értékelte a magyar kormány.

– *Hogyan is lesz tovább, mik a gondjai a jövőre nézve e kulturális műhelynek?*
– *kérdeztük Szabó Zoltánt.*

– Amíg élek, folytatom és fenntartom a könyvtár tevékenységét, de amint meghalok, a családom nem foglalkozik vele többé, esetleg szemétre kerül ez a harmincezer kötetből álló gyűjtemény. Egyrészt Genfben jelentős lélekszámú a magyar diaszpóra az egykori emigránsok és a Magyarországról érkezett munkavállalók révén, de a nemzetközi szervezetek miatt is számos magyar tisztviselő végzi

itt munkáját négy-öt évig családostul, úgy vélem, számukra fontos, hogy megmaradjon a könyvtár. Másrészt egy ilyen nemzetközi városban, mint Genf, a magyar kultúra megismertetése szempontjából sem elhanyagolható a könyvtár léte. Gondoljunk arra, hogy az olaszoknak van Dante Kulturális Központjuk, a németeknek Goethe Intézetük, talán a magyarok számára is létre lehetne hozni valami hasonlót, és ennek jó alapjaként szolgálhatna a Genfi Magyar Könyvtár. A jövőt tekintve én egy alapítványra gondolnék, amellyel halálom után megoldódna a helyzet, ha több helyről támogatnák a fennmaradás ügyét. A várostól lehetne az elhelyezésre helyiséget találni, egy könyvtár szakos egyetemista szakmai gyakorlatként kezelhetné a gyűjteményt, esetleg váltásban. Sok embernek kellene összefognia, akiket jószándékúlag érdekel a könyvtár jövője.

Osztván Szabó Zoltán véleményét és osztóvzán gondjaiban, én is úgy vélem: erre lenne égető szükség, mert ne felejtsük, nagyon nehéz egy gyűjteményt létrehozni, de megdöbbenően könnyű pusztulni hagyni.

Czellár Judit

Felhívás Füzéki István Emlékérem adományozására

Dr. Füzéki Bálint testvére, az 1956-ban hősi halált halt Füzéki István könyvtáros emlékére díjat alapított. Az emlékérmeket minden esztendőben az a könyvtáros kapja meg, aki a megelőző évben, években a legtöbbet tette, kiemelkedő teljesítményt nyújtott a könyvtári szolgáltatások vagy tudományok terén. A díjat öttagú kuratórium fogja odaítélni.

A Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöksége kéri, hogy aki méltó személyről tud, tegyen javaslatot **2004. szeptember 10-éig**, és küldje meg indoklással együtt a Magyar Könyvtárosok Egyesülete címére (1055, Budapest, Hold u. 6.)

(A Füzéki István Emlékérem alapító okirata a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros 2002. decemberi számának 27-28. oldalán olvasható.)